

Vuoden 2022 talousarvio ja vuosien 2023-2024 taloussuunnitelma, kulttuuri ja vapaa-aika / Budgeten år 2022 och ekonomiplanen åren 2023-2024, kultur och fritid

Vapaa-ajanjaosto / Fritidssektionen 14.09.2021 § 64

849/02.02.00/2021

Valmistelija / Beredare: Vt. kulttuuri- ja vapaa-aikapääällikkö / Tf. kultur- och fritidschef Lea Kuusirati lea.kuusirati(at)sipoo.fi, Kulttuuripalvelupääällikkö / Servicechef för kulturtjänster Anne Laitinen anne.laitinen@sipoo.fi, rehtori / Rektor Annelie Åkerman-Anttila annelie.akerman-anttila@sipoo.fi, Liikuntapalvelupääällikkö / Servicechef för idrottstjänster Katriina Sahala katriina.sahala@sipoo.fi, Nuorisopalvelupääällikkö / Servicechef för ungdomstjänster Mia Liljeberg, mia.liljeberg@sipoo.fi

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2022–2024

Yhteistä

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yksikköön kuuluvat Sipoon opisto sekä kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut. Yksikön toiminnan kautta kuntalainen voi kehittää itseään, lisätä osaamistaan, edistää hyvinvointiaan ja kokea yhteenkuuluvuutta. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut palvelevat kaikenikäisiä kuntalaisia ja tukevat ja edistävät kokonaisvaltaista hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Toiminnalla on merkittävä vaikutus yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Kunnan asukasmäärän kasvaessa palvelujen kysyntä kasvaa, ja ennaltaehkäisevän toiminnan merkitys korostuu. Harrastamismahdollisuuksien lisääminen ja monipuolistaminen on kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen yhteinen ja keskeinen tavoite. Toteutamme tätä tavoitetta erityisesti lasten- ja nuorten harrastustoiminnan tukemisessa, kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut koordinoivat harrastustoiminnan Suomen-malli –hanketta Hobaria, jonka puitteissa kaikille Sipoolaisille lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuus maksuttomaan ja mielekkääseen harrastukseen koulupäivän yhteydessä.

Kirjastopalvelut

Kirjastot ovat valtakunnallisesti merkittäviä lukutaidon kehittäjiä ja digitaitojen opastajia. Ne ovat kaikille avoimia ja maksuttomia kohtaamisen paikkoja monipuolisine palveluineen.

Lukemisen edistäminen, lukutaitojen tukeminen sekä digiopastaminen ovat keskeisiä painopistealueita Sipoossa, joiden toteuttaminen edellyttää riittävän määrän osaavaa henkilökuntaa. Koulutetun henkilökunnan perinteinen tehtävä mahdollistaa asukkaiden pääsy tiedonlähteille korostuu uudelleen kriittisen ajattelun tukemisen muodossa. Kirjaston keskeinen tehtävä on tukea asukkaita tunnistamaan mis- ja disinformaatiot ja hankkimaan tietoa monipuolisista lähteistä ja tukea täten monilukutaitoa, joka pitää sisällään kriittisen ajattelun taidon.

Koronaepidemia sulki kirjastotilat ja käynnisti edelleen jatkuvan palvelumuotoilun. Tämä työ värittää seuraavia vuosia ja kirjastotilojen rinnalle on kehitetty ja jatkuvasti kehitetään laadukkaita e-palveluita. Sipoo on mukana kehityksessä ja yhteistyö Helle-kirjastojen kanssa mahdollistaa monipuoliset e-palvelut asiakkaille. Tilojen avautuminen ja rajoitusten poisto merkitsee myös kirjastotilojen roolin uudistumista ja painottumista demokraattisena foorumina, ja kuntalaisten vaikuttamisalustana. Itse tekeminen ja tuottaminen kirjastotiloissa korostuu.

Kulttuuripalvelut

Painopisteet toiminnassa ovat kaksikelisyys, luonto ja rakennettu ympäristö, monipuolinen kulttuuritarjonta ja niiden hyvä saavutettavuus sekä yhteistyö ja yhteisöllisyys. Kulttuuripalvelut toteuttaa yhdessä paikallisten yhdistysten ja muiden yhteistyötahojen kanssa näihin painopisteisiin liittyviä tilaisuuksia ja toimintaa. Koronapandemia luo varjonsa myös vuoteen 2022 varsinkin kulttuuritapahtumien osalta. Toiminnan uudelleen aloittaminen pitkän sulkutilan jälkeen ei tapahdu hetkessä. Sulku ja yleisömäärärajoitukset ovat vaikuttaneet kulttuuriyhdistysten toimintaan ja talouteen sekä taidealan ammattilaisten toimeentuloon.

Kulttuuripalvelut pyrkii palauttamaan kulttuuritarjonnan normaalitilanteeseen luovasti, turvallisesti ja yhteistyössä eri tahojen kanssa. Digitaalisesti toteutettuja tapahtumia tuotetaan jatkossakin. Topeliussalin peruskorjaus keväällä 2022 rajoittaa tapahtumien järjestämistä. Juhlatalossa voidaan järjestää joitakin tapahtumia kevään aikana, mutta rajoitteena siellä on se, että tila ei ole liikuntaesteisille soveltuva. Tavoitteena on vuoden 2022 päivittää julkisen taiteen hankintaperiaatteita sekä kokoelman ylläpitoon liittyvää hallintaa.

Taiteen perusopetuksessa digitaalinen oppiminen on osa opetusta myös jatkossa.

Liikuntapalvelut

Ulkoilubuumin myötä ulkoilu- ja virkistysalueiden ylläpidon ja perusparannuksen tarve on kasvanut voimakkaasti aiempiin vuosiin verrattuna. Toimintakatteen pienenemisen vuoksi sekä erityisesti allastilojen rajallisuuden vuoksi mahdollisuudet vastata kasvavaan liikuntapalveluiden kysyntään ovat heikot.

Söderkullassa niin kunnan omat kuin urheiluseurojen toimintamahdollisuudet ovat rajalliset tilanpuutteen vuoksi, tähän vastataan Miilin yhtenäiskoulun rakennushankkeella. Liikuntapalvelujen oma palvelutuotanto keskittyy ikäihmisten ja toisaalta nuorten liikunnan edistämiseen. Yhteistyötä liikunta- ja urheiluseurojen ja -järjestöjen kanssa tiivistetään.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tehtävä on parantaa sipoolaisten nuorten hyvinvointia, edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä.

Nuorisopalveluiden toimintaa kehitetään entistä asiakaslähtöisemmäksi asiakasryhmät huomioiden.

Sähköisten palveluiden kehittäminen ja niiden tutuksi saaminen nuorille vaati jatkuvaa osaamisen kehittämistä. Tavoitteena on nuorten osallisuuden vahvistaminen kaikessa toiminnassa.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on ehkäistä 18–29-vuotiaiden nuorten syrjäytymistä kohtaamalla ja ohjaamalla heitä yksilöllisten tarpeiden mukaisten palveluiden piiriin. Sipoossa etsivä nuorisotyö joutuu usein olemaan myös tuo jatkopalvelu, koska mm. mielenterveys- ja päihdehuoltopalveluja sekä asumisen ohjaukseen liittyviä palveluja on heikosti saatavilla. Etsivä nuorisotyö tiivistää yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa sekä kunnan sisällä

että ulkopuolisten tahojen kanssa, jotta nuorisopalvelut pystyisivät luomaan nuorten tarpeita paremmin huomioivia palveluita.

Ehkäisevä päihdetyön suunnitelma on valmistunut ja nuorisopalvelut ryhtyy toteuttamaan suunnitelmaan kirjattuja ehkäisevän päihdetyön erilaisia toimintoja ja oppitunteja nuorille.

Nuorisovaltuusto 2022–2024 aloittaa toimintaansa.

Sipoon opisto

Sipoon opiston tehtävänä on toimia elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta. Opisto tukee yksilöiden persoonallisuuden monipuolista kehittymistä ja kykyä toimia yhteisössä sekä edistää kansanvaltaisuuden, tasa-arvon ja monipuolisuuden toteutumista suomalaisessa yhteiskunnassa.

Vapaan sivistystyön toimintaperiaatteeseen kuuluu, että sillä ei ole tutkintotavoitteita eikä sen sisältöjä säädellä lainsäädännössä. Sipoon opiston tehtävänä on vastata alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin. Se tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi.

Opetushallituksen rahoittama työelämäkoulutus järjestetään sekä suomen että ruotsin kielellä, jonka tavoitteena on vahvistaa perustaitoja. Koulutuksen tärkeimpänä kohderyhmänä ovat pitkäaikaistyöttömät tai lomautetut, joilla on riski syrjäytyä työmarkkinoilta. Hankkeen aikana on mahdollista vahvistaa tieto- ja viestintätekniikan taitoja, sosiaalisen median käyttöä, työelämätaitoja, luku- ja kirjoitustaitoa, sosiaalisia taitoja ja ilmaisutaitoa. Koulutuksen aikana järjestetään kuukauden mittainen työelämään tutustumisjakso. Koulutus tarjoaa mahdollisuuden tutustua työelämään ja antaa valmiuksia uudelleen koulutukselle, mutta ei johda tutkintoon. Tavoitteena on opiskelijan työllistyminen tai pääsy jatkokoulutukseen. Koulutus järjestetään koko lukuvuoden kestäväenä päiväkoulutuksena ja hanke päättyy joulukuussa 2022.

Sipoon opisto tarjoaa virallista luku- ja kirjoitustaidon kotoutumiskoulutusta maahanmuuttajille, jotka ovat kotoutumisajan piirissä. Tavoitteena on vahvistaa suomen kielen taitoa ja kehittää yhteiskuntavalmiuksia. Koulutus alkaa 31.8.2021 ja kestää huhtikuun loppuun vuonna 2022. Opetusta on viikoittain 20 tuntia. Covid-19 pandemia sulki jälleen keväällä 2021 vapaan sivistystyönkin oppilaitokset ja opetus siirtyi äkillisesti etäopetukseen niiltä osin, kun pystyttiin sitä toteuttamaan. Lukuvuonna 2021-2022 mietitään uusia opetustapoja ja kehitetään etäopetusta eri oppiaineissa. Tulemme myös kouluttamaan opettajia verkkopedagogiikassa. Tulemme myös kehittämään opetussuunnitelmaa siten, että jatkossa on mahdollista tunnustaa ja tunnustaa opiskelijan osaamisen. Opintosuoritukset voidaan tallentaa valtakunnalliseen KOSKI-järjestelmään. Koski -tietovaranto sisältää valtakunnallisia opintosuoritus- ja tutkintotietoja. Hankkeen tavoitteena on myös kehittää yhteistyötä Sipoon lukioiden kanssa ja mahdollisesti tavoittaa potentiaalisia, uusia opiskelijaryhmiä. Sipoon opistossa kehitetään hankkeen aikana tätä uutta mahdollisuutta hyväksyä vapaassa sivistystyössä suoritettujen opinnot.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2022

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden toimintaa kehitetään hankerahoituksen turvin yhä voimakkaammin ja uutena kokonaisuutena, vuonna 2021 pilotoitu yhteinen Harrastamisen Suomen malli -hanke nostaa talousarvion tuloja. Aluehallintovirasto

on suunnitellut haun jatkuvaksi, joten mallia ollaan kehittämässä pysyvänä ratkaisuna.

Palvelutasoa pyritään kehittämään hankkeilla ja toimintaa tehostamalla, ei kustannuksia lisäämällä. Kehys huomioi lakisääteisiä palkankorotuksia ja on siksi hieman aiempaa suurempi, mutta se ei aivan kata asukasmäärän nousua ja palveluiden hinta/asukas laskee.

Htv-kustannukset nousevat palkkojen nousun myötä, mutta samalla vähennetään yksi vakanssi, joten kustannukset jäävät alhaisiksi. Vakanssin vähennys pyritään toteuttamaan tulosalueen johtamisjärjestelyjä kehittämällä.

Kulttuuri- ja vapaa- aikapalvelut sis.+ ulkerät	1 000 €	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TPE 2021	TAE WK 2022	TS 2023	TS 2024
Tuloarvio		626	705	781	781	843		
Määräraha		-6 364	-6 060	-6 537	-6 537	-6 695		
Toimintakate	Netto	-5 738	-5 355	-5 755	-5 755	-5 853	0	0
Määrärahan muutos%		2,1	-2,8	2,7	0,0	2,4	-100,0	-100,0
Määrärahan muutoseuroina		-130	174	-172	0	-159		
Asukkaat	31.12.	21 170	21 687	22 100	22 100	22 600	23 100	23 600
Nettomenot	euroa/asukas	-271	-247	-260	-260	-259		
Henkilöstö 31.12.								
Työpanoslaskennallisina virkoina	htv	49	50	50	49	48		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-117 106	-107 099	-115 107	-117 456	-121 931		

Tunnuslukutaulukossa esitellään toiminnan tunnuslukujen muutokset palveluittain. Kulttuuri- ja Opistopalveluiden euroa/asukas lukujen nousu perustuu sisäisten vuokratyöntekijäkäytäntöjen muutokseen. Jatkossa esimerkiksi koulurakennusten vuokrat jyvitetään kaikille toimijoille, jotka tiloja käyttävät.

Uutena mitattavana tunnuslukuna otetaan käyttöön nuorisopalveluilla Kohdattujen nuorten määrä nuorisotyössä.

Tunnusluvut	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022
Sipoon opiston opetustunnit	12 273	12 822	11 880	13 200
Sipoon opiston toimintakate, euroa/asukas *)	-36	-31	-31	-37
Kirjaston kävijämäärät	176 039	145 484	150 000	165 000
Kirjaston lainausten määrä/asukas	13,7	10,9	12	12
Kulttuuripalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-36	-34	-32	-39
Taiteen perusopetuksen piirissä olevat lapset	694	678	690	700
Liikuntapalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-90	-83	-88	-84
Liikunta-avustukset, euroa/asukas	13	14	13	12
Nuorisopalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-34	-32	-37	-35

Kohdattujen nuorten määrä nuoriso- työssä				60 000
---	--	--	--	--------

Strategiasta johdetut kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden sitovat tavoitteet 2022

Koko kuntaa koskeva sitova tavoite	Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	2022	Mittari
Sipoo kasvaa 600-800 asukkaalla vuosittain	<p>Edistämme kaikenikäisten hyvinvointia ja tuemme elinikäistä oppimista</p> <p>Panostamme osallisuuteen ja asukkaiden mahdollisuuksiin vaikuttaa palvelujen sisältöihin.</p> <p>Kehitämme yhteistyötä yhdistysten, seurojen ja järjestöjen kanssa.</p> <p>Panostamme syrjäytymisen ehkäisyyn kohdentamalla palveluja.</p>	<p>Sipoon opisto tekee yhteistyötä lukioiden kanssa, jotta opiskelijoilla olisi mahdollisuus suorittaa opintoja Sipoon opistolla ja ne luettaisiin hyväksi lukion oppimäärässä</p> <p>Kirjasto maalla ja merellä hankkeen puitteissa järjestetään tapahtumia kirjaston ulkopuolella ja kirjastojen tapahtumissa asiakkaat suunnittelevat sisältöä.</p> <p>Liikuntapalvelut luovat säännölliset käytänteet yhteisille tapaamisille ja avoimen ja läpinäkyvän foorumin verkostoitumiselle.</p> <p>Suomen harrastustoiminnanmallin toiminnan vaikuttavuutta mitataan ja mittausten pohjalta toimintaa kehitetään ja kohdennetaan sellaiselle kohderyhmälle, jota ei ole vielä tavoitettu.</p>	<p>Opetussuunnitelman kehittäminen on saatettu loppuun ja lukion opiskelijoilla on mahdollista suorittaa opintoja Sipoon opistolla ja ne luetaan hyväksi osana lukion oppimäärää.</p> <p>Tapahtumat toteutettu toimintakauden 2022 aikana.</p> <p>Yhteydenpito on säännöllistä ja tapaamisia on järjestetty toimintakauden 2022 aikana.</p> <p>Vaikuttavuutta mittaava tutkimus laadittu ja toteutettu toimintakauden 2022 aikana.</p>
Sipoon kuntaorganisaation toimintaa ja rakenteita uudistetaan	<p>Teemme tiivistä yhteistyötä koulutus- ja varhaiskasvatuspalveluiden kanssa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.</p> <p>Kulttuurikalenteriyhteistyötä kehitetään osana koulu- ja varhaiskasvatusyhteistyötä.</p>	<p>Nuorisopalvelut järjestää ehkäisevään päihdetyöhön liittyviä oppitunteja kaikille yläkouluikäisille.</p> <p>Kulttuuripalvelut tuottavat koko ikäluokalle suunnattuja palveluja osana kulttuurikalenteria.</p> <p>Kaikki kunnan 7-luokkalaiset vierailevat nuorisotaloilla on osana kulttuurikalenteria.</p>	<p>Oppitunnit toteutettu lukuvuosien 2021-2022 sekä 2022-2023 aikana.</p> <p>Ohjelma valmistuu ja toteutetaan lukuvuosien 2021-2022 sekä 2022-2023 aikana.</p> <p>Vierailut toteutuvat lukuvuosien 2021-2022 sekä 2022-2023 aikana.</p>

Esittelijä / Föredragande	Vt. Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö / Tf. Chef för kultur- och fritidstjänster Kuusirati Lea
Ehdotus / Förslag	Vapaa-ajanjaosto hyväksyy ehdotuksen vuoden 2022 talousarvioksi ja vuosien 2023-2024 taloussuunnitelmaksi ja lähettää ehdotuksensa edelleen Sivistysvaliokunnalle. Fritidssektionen godkänner förslaget till budget för år 2022 och ekonomiplan för åren 2023-2024 och sänder förslaget vidare till Bildningsutskottet.
Käsittely / Behandling	
Päätös / Beslut	Vapaa-ajanjaosto hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen. Fritidssektionen godkände enhälligt föredragandens förslag.